

Vieraslajiasiantuntijaryhmän kokous 22.5.2024

EU:n vieraslajiluettelon 4. täydennys ja asiantuntijaryhmän näkemykset luetteloon ehdolla olevista lajeista olivat pääaiheina toukokuuisessa vieraslajiasiantuntijaryhmän kokouksessa. Lisäksi keskusteltiin muista EU-lainsäädännön ajankohtaisista asioista sekä kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n tekemästä nimimuutoksien selvitysluonnoksesta. Etänä pidettyyn Teams-tilaisuuteen osallistui 22 henkilöä.

EU-lainsäädännössä on ajankohtaista ensi vuonna 2025 toteutettava laaja raportointi. Raportointilomake on komiteassa alkuvuodesta hyväksytty ja käyttöliittymä raportointia varten on valmistelussa. EU:n vieraslajiluettelon 4. täydennyksen ehdotuksesta keskustellaan EU:n vieraslajikomiteassa 12.6.2024 ja Suomea edustaa maa- ja metsätalousministeriö. Seuraava komitean kokous on lokakuussa. Alustavan arvion mukaan lajiluettelon voimaantulo menee vuodelle 2025, todennäköisesti 2. neljännekselle.

15.5.2024 pidetyn EU:n Tiedefoorumin tiedot olivat pohjana vieraslajiasiantuntijaryhmän kokouksessa käydylle vieraslajiluettelon päivytyskeskustelulle. Tiedefoorumissa jo aiemmin oli hyväksytty riskinarvioinnit 16 lajille:

- o kasvit: paperimulperio (*Broussonetia papyrifera*), hopeapampaheinä (*Cortaderia selloana*) ja murattivilakko (*Delairea odorata*)
- o nisäkkäät: japaninkauris (*Cervus nippon*)
- o linnut: riisimaina (*Acridotheres cristatellus*), punaposkibulbuli (*Pycnonotus jacobsoni*)
- o niveljalkaiset: kiinanherhiläinen (*Vespa mandarinia*), sinitaskurapu (*Callinectes sapidus*), *Cherax destructor* (rapu), *Faxonius immunis* (rapu)
- o nilviäiset: paratiisikotilo (*Marisa cornuarietis*), *Mulinia lateralis* (simpukka)
- o piikkihahkaiset: *Asterias amurensis*
- o laakamadot: ansarilattana (*Bipalium kewense*), *Obama nungara*, *Platydemus manokwari*

EU:n Tiedefoorumissa hyväksyttiin 4. täydennysluetteloon ehdolla olevien 11 lajin riskinarvioinnit:

- o Kasvit: parkkiakaasia (*Acacia mearnsii*), rionvenhojuoru (*Tradescantia fluminensis*), idänajokas (*Nanozosteria japonica*)
- o Kalat: aasianmutakala (*Misgurnus anguillicaudatus*), marmorimutakala (*Misgurnus bipartitus*)
- o Lintu: munkkiaratti (*Myiopsitta monachus*)
- o Nisäkkäät: amerikanmajava (*Castor canadensis*), minkki (*Neovison vison*)
- o Niveljalkaiset: aasian neulamuurahainen (*Brachyponera chinensis*), sinipunarapu (*Cherax quadricarinatus*)
- o Nilviäiset: Kiinan mysteerietana (*Cipangopaludina chinensis*)

Asiantuntijaryhmä keskusteli lajeista sekä käy jatkokeskustelua lisää syksyn aikana.

EU:n Tiedefoorumissa käsitellyistä 4. täydennysluetteloon ehdolla olevista lajeista neljän käsittely siirtyi syksylle: näkinpaunikon (*Crassula helmsii*), japanintattaren (*Reynoutria japonica*), sahalinintattaren (*Reynoutria sachalinensis*) ja tarhatattaren (*Reynoutria x bohemica*) riskinarviointi edellyttää vertaisarviointiprosessin ennen tiedefoorumia. Näistä kolme tatarlajia on jo Suomen kansallisessa vieraslajiluettelossa. Vieraslajiasiantuntijaryhmä päätti palata kyseisten lajien käsittelyyn seuraavissa kokouksissa, kuten myös uusina kommentointiin tuleviin kuuteen lajiin, joiden riskinarvioinnit vielä puuttuvat. Näitä ovat kasvilajit amerikankilpukka (*Hydrocharis laevigata*), *Lycium ferocissimum* ja *Vallisneria australis*, nivelmatolaji *Amyntas agrestis*, simpukkalaji *Potamocorbula amurensis* sekä rapulaji *Procambarus acutus*.

Kokouksessa tiedotettiin asiantuntijoita nimistömuutoksia koskevasta, kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n tekemästä selvitysluonnoksesta. EU-lainsäädännössä ei ole virallista prosessia nimistömuutoksille, joten Komissio on pyytänyt IUCN:ltä selvityksen. Siinä tarkastellaan muun muassa, miten nimistömuutokset on hoidettu esimerkiksi CITESin, Bernin sopimuksen ja EU:n direktiivien lajinimistöä koskevassa säätelystä. Selvityksessä on arvioitu 88 EU-vieraslajiluettelon lajia, joista 27:ssä on tunnistettu taksonomisia haasteita. Lisäksi selvitys sisältää ehdotuksen, miten muutoksia voitaisiin käsitellä EU-lainsäädännössä. Nimenmuutoksissa tarvittavat toimenpiteet ovat tilannekohtaisia: kirjoitusasun

muutos ei vaadi riskinarvioinnin uudelleen avausta mutta taksonomiset muutokset voivat sen vaatia. IUCN:n valmistelemasta raporttiluonnoksesta päätettiin kerätä asiantuntijaryhmän kommentteja, jotka välitetään eteenpäin IAS Tiedefoorumille. Nimistökysymykset ovat alustavassa keskustelussa seuraavassa komitean kokouksessa.

Kokouksen muissa asioissa tuli esille vieraslajitorjuntien ja hallintasuunnitelmien toteuttamisen raportointi EU:lle sekä siihen liittyvät haasteet. Vieraslajit.fi-sivustolla on erillinen torjunta-alasivusta, jonka kautta torjunnat ilmoitetaan. Tämä on tarkoitettu erityisesti viranomaisille, mutta myös yksityiset tahot voivat sitä käyttää. Esillä oli myös resurssikysymykset tietojen tallentamisessa sekä tarpeet rajapinnoista, joilla vältetään saman tiedon tallentamisen tarve useaan eri järjestelmään. Päätettiin muistuttaa ELY-keskusten ja kuntien viranomaisia sekä muita asiaan olennaisesti liittyviä tahoja tietojen viennistä Vieraslajit.fi-sivustolle, sillä sen perusteella raportoidaan vuoden 2025 kesäkuussa komissiolle EU- ja kansallisen luettelon lajien levinneisyydestä sekä torjuntatiedoista. Lisäksi kokouksen muissa asioissa tiedotettiin, että haitallisten vieraslajien torjuntatalkoiden avustushakuun oli tullut parisenkymmentä hakemusta.